

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Илия Гътовски;*
Университет за национално и световно стопанство;
Научна специалност „Икономика и управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и управление“ (Туризм).

Автор на дисертационния труд: Патрисия Сергей Цанкова

Тема на дисертационния труд:
„КРУИЗНИЯТ ТУРИЗЪМ В ПРОДУКТОВОТО ПРЕДЛАГАНЕ НА ТУРОПЕРАТОРИТЕ“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3012/02.10.2025 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторант Патрисия Цанкова е родена на 11.06.1994 г. в гр. София. Завършва 31 СУЧЕМ "Иван Вазов" през 2013 г., след което кандидатства в УНСС и е приета в специалност "Икономика на туризма". Вследствие на успешно положените изпити и дипломиране през 2017 г. придобива ОКС "Бакалавър" в същата специалност, а през 2019 г. - ОКС "Магистър" по специалност "Международен туризъм".

Патрисия Цанкова се е обучавала по докторска програма към катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност Икономика и управление (Туризм) съгласно заповед на Ректора на УНСС № 719 /12.03.2021 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 03.2021 г. – 03.2024 г., след това преминава в задочна форма.

Професионалната и кариера започва през 2017 г. във фирма „Премиер турс“ ЕООД, като консултант туристически услуги, където

отговаря за запитвания, подготвяне и изпращане на оферти, създаване на резервации и издаване на круизни билети по електронен път. От 2024 г. работи като „Специалист Круизи“ в компанията „Юзит калърс България“ ООД с основна задача комуникация с круизни компании и други туристически доставчици.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем от 240 страници, които съдържат увод, три глави, заключение, приложения и списъци на таблици, фигури и графики.

Темата на дисертационния труд е особено актуална поради факта, че круизния туризъм и круизната индустрия се развиват твърде динамично. Круизните пътувания се утвърждават като емблематични и водещи сфери в туристическото предлагане. Този сегмент се отличава с високо ниво на стандартизация, персонализация и диверсификация на услугите, както по време на престоя на круизния кораб, така и по отношение на цялостния круизен продукт, предлаган от туроператорите.

Трудът е добре структуриран, като е спазена необходимата логическа връзка между отделните глави. В увода са формулирани обекта, предмета, целта и изследователската теза на изследването. Във връзка с главната цел са формулирани и пет задачи. Посочени са използваните изследователски методи и са заложили определени ограничения на изследването.

В трите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, методологически и приложни въпроси, които последователно разглеждат ключовите аспекти на круизния туризъм и неговото предлагане от българските туроператори.

Използваните литературни източници са общо 109 на брой. От тях 29 са български литературни източници, а 80 чуждестранни.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Поставената задача в началото на изследването, а именно: „Анализ на продуктовото предлагане на круизните туроператорски продукти с индикатори, определящи избора на круизни пакетни продукти“ е постигната именно чрез научните и научно-приложни резултати. Те могат да бъдат обобщени в следната последователност: разгледани са дейността, политиката и класификацията на продуктовото предлагане на туроператорите, като се подчертава икономическият им принос и ролята им в развитието на круизния туризъм в България. Анализ на възможностите и ограниченията пред тях. Анализирани са стратегическият процес на продуктово позициониране на круизните оферти. Детайлно е представена структурата и компонентите на пакетните круизни продукти,

предлагани от българските туроператори, като се идентифицирани основните и допълнителните елементи, формиращи крайното предложение.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Изведени са три научни и пет научно-приложни и практически приноси. С най-висока практическа насоченост са постигнатите приноси в дисертационното изследване като: „Извършен анализ на продуктовото предлагане на круизни туроператорски продукти с индикатори, определящи избора, и предоставящи информация за това кои компоненти на пакетния продукт са важни за потребителите“; „Разработен е усъвършенстван модел на пакетно круизно пътуване за български туроператор, базиран на резултатите от емпиричното изследване и анализа на добрите практики“ и „Формулирани са практически препоръки за подобряване на дейността на туроператорите в круизния сектор и повишаване на тяхната конкурентоспособност“.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

За участието си в конкурса докторант Патрисия Цанкова представя общо шест публикации, от които една в съавторство, представени на национални и международни научни форуми. Това показва нейната висока публикационна активност, стимулирана от изследователските и интереси в разглежданата проблематика.

Считам, че публикациите са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

В автореферата адекватно е отразена актуалността на разглежданите проблеми във връзка с темата на дисертационния труд. Конкретно са изяснени обекта, предмета и обхвата на изследването, както и основната цел и задачи, които си поставя докторанта при разработването на дисертационния труд. Определени са изследователската теза, методите на проучване и ограниченията при изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

При защитата на дисертационния труд следва да се вземат под внимание следните бележки и препоръки:

- Редно е авторът да изясни кои са най-важните предизвикателства пред родните туроператори. Има ли необходимост от подобряване на нормативната уредба, например улесняването на граничните процедури за яхти и др.? (стр. 116)

Към дисертанта бих задал следните въпроси:

Давате примери за речни круизи по Рейн в Европа, които позволяват на туристите да се насладят на красотата на немските градове (Кьолн и

Майнц), круизи по Дунав с посещения на исторически градове като Виена и Будапеща.

- Какъв модел на пакетно круизно пътуване по река Дунав, в частта и от българската територия, бихте предложили?
- Кои са основните причини, за да няма достатъчно популярни речни круизи по р. Дунав в България?
- Имате ли информация колко круизни кораба са акустирали на Българските морски пристанища през последните 10 год.?

Заклучение

Вследствие на обстояния анализ изразявам положителното си решение относно представения за защита дисертационен труд. Считам, че трудът отговаря на критериите на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника за провеждането на конкурси за придобиването на научни степени и академични длъжности на УНСС. Във връзка с това предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор“ на Патрисия Сергей Цанкова по научна специалност „Икономика и управление“ (Туризм).

07.11.2025 г., гр. София

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

ACADEMIC OPINION

From: *Assoc. Prof. Dr. Iliya Gatovski*

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY – SOFIA

(UNWE)

Scientific specialty "Economics and Management"

Regarding: Dissertation for the awarding of the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management" (Tourism).

Author of the dissertation: Patrisia Sergey Tsankova

Topic of the dissertation:

“CRUISE TOURISM IN THE PRODUCT OFFERING OF TOUR OPERATORS”

Grounds for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation in accordance with Order No. 3012/02.10.2025 of the Rector of UNWE.

1. Information about the doctoral student

Doctoral student Patricia Tsankova was born on 11.06.1994 in Sofia. She graduated from 31 SUCHEM "Ivan Vazov" in 2013, after which she applied to UNWE and was admitted to the specialty "Economics of Tourism". As a result of successfully passed exams and graduation in 2017, she acquired a "Bachelor's" degree in the same specialty, and in 2019 – a "Master's" degree in the specialty "International Tourism".

Patrisia Tsankova studied in a doctoral program at the Department of "Economics of Tourism", Faculty of "Economics of Infrastructure" at UNWE in the scientific specialty Economics and Management (Tourism) according to Order of the Rector of UNWE No 719

/12.03.2021. The training was carried out in full-time form during the period 03.2021 - 03.2024, after which it transitioned to part-time.

Her professional and career began in 2017 at "Premier Tours" EOOD, as a travel consultant, where she is responsible for inquiries, preparing and sending offers, creating reservations and issuing cruise tickets electronically. Since 2024, she has been working as a "Cruise Specialist" at "Uset Colors Bulgaria" Ltd. with the main task of communicating with cruise companies and other travel providers.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation is 240 pages long, containing an introduction, three chapters, conclusion, appendices and lists of tables, figures and graphs.

The topic of the dissertation is particularly relevant due to the fact that cruise tourism and the cruise industry are developing very dynamically. Cruising is establishing itself as an emblematic and leading area in tourism offerings. This segment is characterized by a high level of standardization, personalization and diversification of services, both during the stay on the cruise ship and in terms of the overall cruise product offered by tour operators.

The work is well structured, with the necessary logical connection between the individual chapters. The introduction formulates the object, subject, goal and research thesis of the study. Five tasks are formulated in connection with the main goal. The research methods used are indicated and certain limitations of the study are laid down.

In the three chapters of the dissertation, the theoretical, methodological and applied issues are consistently investigated, which sequentially examine the key aspects of cruise tourism and its offering by Bulgarian tour operators.

A total of 109 literary sources were used. Of these, 29 are Bulgarian literary sources and 80 are foreign.

3. Evaluation of the scientific and scientific-applied results

The task set at the beginning of the study, namely: "Analysis of the product offering of cruise tour operator products with indicators determining the choice of cruise package products" has been achieved precisely through the scientific and scientific-applied results. They can be summarized in the following sequence: the activity, policy and classification of the product offering of tour operators have been examined, highlighting their economic contribution and role in the development of cruise tourism in Bulgaria. An analysis of the

opportunities and limitations facing them. The strategic process of product positioning of cruise offers has been analyzed. The structure and components of package cruise products, offered by Bulgarian tour operators, identifying the main and additional elements that form the final offer.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

Three scientific and five scientific-applied and practical contributions have been identified. The most practical contributions achieved in the dissertation research are: "Performed analysis of the product offering of cruise tour operator products with indicators, determining the choice, and providing information on which components of the package product are important for consumers"; "Developed an improved model of package cruise travel for a Bulgarian tour operator, based on the results of empirical research and analysis of good practices" and "Formulated practical recommendations for improving the activity of tour operators in the cruise sector and increasing their competitiveness."

5. Evaluation of publications on the dissertation

For her participation in the competition, doctoral student Patricia Tsankova presents a total of six publications, one of which is co-authored, presented at national and international scientific forums. This shows her high publication activity, stimulated by her research and interests in the problems under consideration.

I believe that the publications are directly related to the topic of the dissertation.

6. Evaluation of the abstract

The abstract adequately reflects the relevance of the problems discussed in connection with the topic of the dissertation. Specifically, the object, subject and scope of the study are clarified, as well as the main goal and tasks that the doctoral student sets when developing the dissertation. The research thesis, research methods and limitations of the study are defined.

7. Critical remarks, recommendations and questions

During the defense of the dissertation, the following remarks and recommendations should be taken into account:

- It is appropriate for the author to clarify what are the most important challenges facing Bulgarian tour operators. Is there a need to improve the regulatory framework, for example, facilitating border procedures for yachts, etc.? (p. 116)

I would ask the doctoral student the following questions:

You give examples of river cruises on the Rhine in Europe, which allow tourists to enjoy the beauty of German cities (Cologne and Mainz), cruises on the Danube with visits to historical cities such as Vienna and Budapest.

- What model of package cruise on the Danube, partly in Bulgarian territory, would you suggest?
- What are the main reasons why there are not enough popular river cruises on the Danube in Bulgaria?
- Do you have information on how many cruise ships have docked at Bulgarian sea ports in the last 10 years?

Conclusion

As a result of the thorough analysis, I express my positive decision regarding the dissertation presented for defense. I believe that the work meets the criteria of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as the Regulations for conducting competitions for acquiring scientific degrees and academic positions at UNWE. In this regard, I propose to the esteemed members of the Scientific Jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Patrisia Sergey Tsankova in the scientific specialty "Economics and Management" (Tourism).

07.11.2025, Sofia

Signature: